

**Η απόδοση της γλωσσικής μεταφοράς κατά την επιχώρια προσαρμογή
διεθνών εταιρικών δικτυακών τόπων
Παρθένα Χαραλαμπίδου**

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Abstract: The main purpose of this paper is to describe and analyze the techniques that are chosen for the translation of *verbal metaphors* within the context of international corporate website localization towards the English, the French and the Greek locale. In order to analyze our corpus, we adopt a conceptual approach to the metaphorical figure of speech which has been developed by Lakoff and Johnson (1980). According to this approach, the metaphorical unit is relocated from single propositions to metaphorical concepts. Furthermore, Sperber and Wilson's (1995, 2004) *Relevance Theory* is integrated into our analysis as it is expected to allow for a deeper understanding of the way conceptual metaphors function persuasively within a corporate website. The application of the above-mentioned theoretical framework along with the concept of the *translational strategy of loyalty* (Grammenidis 2009) in specific examples of localized websites are expected to reveal the defining role *cultural differences* play in the use of *verbal metaphors* on an interlingual level.

Key words: website localization, conceptual metaphor, cultural differences, adaptation technique, translational strategy of loyalty, relevance theory, verbal metaphor.

1. Εισαγωγή

Μέσα από την μελέτη 200 διεθνών εταιρικών δικτυακών τόπων και των επιχώρια προσαρμοσμένων εκδοχών τους προς το αγγλικό, το γαλλικό και το ελληνικό επιχώριο (locale), διαπιστώθηκε ότι το ρητορικό σχήμα της *μεταφοράς* αποτελεί σύνηθες επικοινωνιακό τέχνασμα στον λόγο του συγκεκριμένου κειμενικού είδους. Κάτι τέτοιο οφείλεται στην πολυτροπικότητα που το διακρίνει και στην ικανότητά του να συμβάλλει στη συναισθηματική απήχηση του αποδέκτη, είτε δημιουργώντας μία αίσθηση οικειότητας με την εταιρεία, είτε προσδίδοντας υπερπραγματικές διαστάσεις

στο προωθούμενο προϊόν (Κουτσουλέλου-Μίχου 1997, στον Gannon 2000, Χατζησαββίδης 2000, O. Barbu www.scribd.com).¹

Η εννοιολογική προσέγγιση του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς

Το είδος του δικτυακού τόπου χαρακτηρίζεται συχνά ως δυναμικό και όχι στατικό και κατεξοχήν πολυτροπικό, καθώς αποτελείται, όχι μόνο από γλωσσικά, αλλά και από εικονικά και ακουστικά στοιχεία. Επομένως, οι παραδοσιακές θεωρίες για τη μεταφορά, όπως η αριστοτελική θεωρία, η θεωρία της σύγκρισης και η θεωρία της αλληλεπίδρασης (Αριστοτέλης 1457b, 1459a, Bussmann 1996, Goatly 1997, Richards 1936, Black 1962), οι οποίες την αντιμετωπίζουν ως ένα απλό γλωσσικό φαινόμενο και φαίνονται να αφορούν κυρίως τη λογοτεχνία, κρίνονται ανεπαρκείς για την μελέτη της απόδοσης του φαινομένου στο πλαίσιο του συγκεκριμένου κειμενικού είδους.

Πιο αναλυτικά, η παραδοσιακή αντίληψη για τη μεταφορά, σύμφωνα με την οποία αυτή θεωρείται μηχανισμός ποιητικής φαντασίας, αποκομμένος από την καθημερινή επικοινωνία και συνδεδεμένος κυρίως με τη λογοτεχνική υφολογικά μεταφορά, αμφισβητήθηκε, αρχικά, από τους Lakoff και Johnson με το έργο τους *Metaphors we live by* (1980/2005).² Θεωρώντας τη μεταφορά ως ένα φαινόμενο που αφορά στην ίδια τη σκέψη, οι ερευνητές μετατόπισαν τη μεταφορική μονάδα από τις μεμονωμένες προτάσεις στις μεταφορικές έννοιες. Στο πλαίσιο μίας γνωσιακής προσέγγισης του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς, οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι «το κοινό αντιληπτικό

¹ Ο όρος *locale*, σύμφωνα με τον Sandrini (2005:1-2), αναφέρεται σε μία ομάδα ανθρώπων που μοιράζονται κοινή γλώσσα, σύστημα γραφής, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά που ενδεχομένως να καθιστούν αναγκαία μία ξεχωριστή εκδοχή του προϊόντος. Άρα, μπορεί να αναφέρεται σε μία περιοχή, χώρα ή απλά γλωσσική κοινότητα.

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας ο συγκεκριμένος όρος έχει αποδοθεί ως *επιχώριο* (η επιλογή του όρου αναλύεται διεξοδικότερα στο τελικό κείμενο της διατριβής στην οποία εντάσσεται η παρούσα έρευνα βλ. Χαραλαμπίδου 2012) και εφεξής, θα αναφέρεται έτσι.

² Το έργο των Lakoff και Johnson *Metaphors we live by* (1980) έχει μεταφραστεί στην ελληνική από την Καλομενίδου (2005) και φέρει τον τίτλο *Ο μεταφορικός λόγος: Ο ρόλος της μεταφοράς στην καθημερινή μας ζωή*. Επίσης, το 2003 το πρωτότυπο έργο επανεκδόθηκε στα αγγλικά. Οποιαδήποτε αναφορά στο πρωτότυπο, στην επανέκδοση ή στη μετάφραση προσδιορίζεται με βάση την αναφορά στην αντίστοιχη ημερομηνία.

μας σύστημα, με βάση το οποίο σκεφτόμαστε και δρούμε είναι ουσιαστικά μεταφορικής φύσεως» (1980/2005: 25), κατά συνέπεια, οι περισσότερες έννοιες που χρησιμοποιούμε για να κατανοήσουμε τον περίγυρό μας εντάσσονται στην κατηγορία των εννοιολογικών μεταφορών. Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι λογοτεχνικές υφολογικά μεταφορές, οι οποίες μελετήθηκαν βάσει των παραδοσιακών αντιλήψεων για το φαινόμενο ως το κατεξοχήν και ίσως το μοναδικό είδος του συγκεκριμένου ρητορικού σχήματος, φαίνεται να αποτελούν πλέον μόνο μία υποομάδα των *μεταφορών* του καθημερινού μας λόγου.

Η θεωρία των Lakoff και Johnson για τη *μεταφορά* μπορεί να αποτελέσει, κατά την άποψή μας, ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη του φαινομένου στο πλαίσιο της επιχώριας προσαρμογής δικτυακών τόπων, καθώς μέσα από τη θεώρηση του συγκεκριμένου ρητορικού σχήματος υπό το πρίσμα των εννοιών αποκτά μια ευελιξία, η οποία επιτρέπει την περιγραφή και ανάλυση τόσο των γλωσσικών, όσο και των οπτικών εκφάνσεών της στο είδος των δικτυακών τόπων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ο Kövecses (2002: 59) εντοπίζει δώδεκα περιπτώσεις, στις οποίες παρατηρείται πραγμάτωση της εννοιολογικής μεταφοράς με άλλους τρόπους πέραν του γλωσσικού, όπως είναι οι ταινίες, το θέατρο, τα κινούμενα σχέδια, οι πίνακες, τα γλυπτά, τα κτίρια, οι διαφημίσεις, τα σύμβολα, οι μύθοι και πολλά άλλα. Κάτι τέτοιο ενισχύει την άποψη ότι, μέσα από μία εννοιολογική προσέγγιση, η οποία διακρίνεται για την ευελιξία της αναφορικά με την αντίληψη του υπό εξέταση φαινομένου, δίνεται η δυνατότητα μελέτης όχι μόνο των γλωσσικών, αλλά και των οπτικών εκφάνσεών του στο πολυτροπικό κείμενο.

Επίσης, μέσω της εννοιολογικής προσέγγισης υποθέτουμε ότι θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε σε βαθύτερη κατανόηση του ρητορικού σχήματος μεταφοράς και, κατά συνέπεια, του τρόπου απόδοσής του στο πλαίσιο της επιχώριας προσαρμογής

δικτυακών τόπων, καθώς, υπό το πρίσμα των εννοιών, η μεταφορά γίνεται αντιληπτή ως τρόπος σκέψης και ως ένα πολιτισμικά φορτισμένο σχήμα λόγου, κάτι που θα αναλύσουμε και στη συνέχεια.

2. Τρόποι απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς στο πλαίσιο της επιχώριας προσαρμογής δικτυακών τόπων

Στο υπό μελέτη δείγμα εντοπίσαμε πλήθος γλωσσικών μεταφορών οι οποίες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σύμφωνα με τους τύπους της εννοιολογικής μεταφοράς (α) δομικές μεταφορές, β) προσανατολιστικές μεταφορές και γ) οντολογικές μεταφορές) και οι οποίες φαίνεται να είναι πολιτισμικά καθορισμένες βάσει του εννοιολογικού συστήματος του πολιτισμού στον οποίο εμφανίζονται. Κάτι τέτοιο θεωρούμε ότι καθιστά τη διαγλωσσική μελέτη του φαινομένου ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και χρήσιμη για την ανάδειξη των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων του αγγλικού, του γαλλικού και του ελληνικού κοινού, τα οποία εντάσσονται στην έρευνά μας, μέσα από το συσχετισμό των πολιτισμικών χαρακτηριστικών τους με τις προσαρμοστικές τεχνικές που επιλέγει ο ειδικός της επιχώριας προσαρμογής, προκειμένου να αποδώσει το συγκεκριμένο ρητορικό σχήμα.

Για την μελέτη της απόδοσης του φαινομένου της μεταφοράς στο πλαίσιο της επιχώριας προσαρμογής δικτυακών τόπων υπό το πρίσμα της εννοιολογικής θεωρίας, υιοθετήθηκαν προσεγγίσεις της απόδοσης του φαινομένου στο πλαίσιο παλαιότερων θεωριών για τη μετάφραση (Newmark 1980, van den Broeck 1981, Toury 1995). Επίσης, οι εννοιολογικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί γύρω από αυτήν, όπως οι τύποι απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς που προτείνονται από την Schäffner (2004), καθώς και η κατηγοριοποίηση του Končes (2005) αναφορικά με τις διαγλωσσικές διαφορές των εννοιολογικών μεταφορών. Οι δύο τελευταίες προσεγγίσεις αποτυπώνουν το πέρασμα από την μελέτη του φαινομένου της μεταφοράς σε επίπεδο

έκφρασης, στην εξέτασή του σε επίπεδο εννοιολογικό, το οποίο είναι άμεσα συνυφασμένο με το πολιτισμικό υπόβαθρο του αποδέκτη. Μία τέτοιου είδους θεώρηση της απόδοσης του ρητορικού σχήματος της *μεταφοράς* δεν μας οδηγεί στην πλήρη απόρριψη των μη εννοιολογικών μεταφραστικών προσεγγίσεων του φαινομένου, αλλά σε μία νέα αντίληψη αυτών υπό το πρίσμα της. Εξάλλου, όπως προτείνει και η Schäffner (2004: 1256), η κατηγοριοποίηση του van den Broeck (1981) αναφορικά με τους τρόπους απόδοσης της *μεταφοράς* κατά τη μεταφραστική διαδικασία μπορεί να γίνει κατανοητή υπό το πρίσμα της εννοιολογικής προσέγγισης. Επίσης, παρατηρείται σημαντικός βαθμός σύγκλισης μεταξύ των κατηγοριοποιήσεων των Newmark (1980) και Toury (1995) με αυτήν του van den Broeck (1981) και, κατά συνέπεια, με την αντίστοιχη εννοιολογική της ερμηνεία από την Schäffner (2004: 1256), όπως φαίνεται σχηματικά παρακάτω:

Μεταφραστικές τεχνικές απόδοσης της μεταφοράς			Εννοιολογική ερμηνεία των μεταφραστικών τεχνικών απόδοσης της μεταφοράς
Newmark (1980)	Van den Broeck (1981)	Toury (1995)	Schäffner (2004)
Κατά λέξη μετάφραση	μετάφραση 'sensu stricto'	απόδοση της μεταφοράς με την «ίδια» μεταφορά	απόδοση τόσο του θέματος (πεδίου-στόχου) όσο και του οχήματος (πεδίου-πηγής) της γλώσσας-πηγής στη γλώσσα-στόχο
Αντικατάσταση της μεταφοράς με την αντίστοιχη επικοινωνιακά εικόνα στη γλώσσα-στόχο	υποκατάσταση	απόδοση της μεταφοράς με «διαφορετική» μεταφορά	αντικατάσταση του οχήματος (πεδίου-πηγής) της γλώσσας πηγής με διαφορετικό όχημα (πεδίο-πηγή) στη γλώσσα στόχο και περίπου το ίδιο θέμα (πεδίο-στόχος)
Εξάλειψη της μεταφοράς	παράφραση	Απόδοση της μεταφοράς με μη μεταφορικό τρόπο	απόδοση μιας μεταφοράς στη γλώσσα πηγή με μη μεταφορική έκφραση στη γλώσσα-στόχο

Έτσι, στην προσπάθειά μας να μελετήσουμε διαγλωσσικά το φαινόμενο της μεταφορικής χρήσης του λόγου δανειστήκαμε στοιχεία από τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις και οδηγηθήκαμε με τη σειρά μας σε μία κατηγοριοποίηση των

τεχνικών απόδοσης του εν λόγω σχήματος, εστιάζοντας κυρίως στην περιγραφή των προσαρμοστικών τεχνικών που επιλέγονται, χωρίς να επιδιώκουμε την υπόδειξη συγκεκριμένων προσαρμοστικών μεθόδων. Μέσα από αυτή την περιγραφική ανάλυση επιδιώξαμε να επαληθεύσουμε την ερευνητική υπόθεση ότι:

α) η υιοθέτηση μίας *γνωσιακής μεταφραστικής προσέγγισης* του φαινομένου της μεταφοράς μπορεί να επιτρέψει τη βαθύτερη κατανόηση του τρόπου απόδοσης του μεταφορικού νοήματος.

Η κατηγοριοποίηση που προέκυψε μέσα από τη μελέτη των προσαρμοστικών τεχνικών που επιλέγονται από τον ειδικό της επιχώριας προσαρμογής για την απόδοση του ρητορικού σχήματος της *μεταφοράς* προς το αγγλικό, το γαλλικό και το ελληνικό επιχώριο αποτυπώνεται σχηματικά στον ακόλουθο πίνακα:

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ				
Εννοιολογική μεταφορά			Μεταφορική έκφραση	Επίπεδα διαφοροποίησης της μεταφορικής έκφρασης
Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς	Πλήρης διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς		κυριολεκτική μετάφραση	
			αυτούσια απόδοση	
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς		διαφοροποίηση	βαθμός εμπλοκής του χρήστη (λεξικογραμματικές αλλαγές)
				παρουσία του ομιλητή (λεξικογραμματικές αλλαγές)
	Αντικατάσταση των δομικών συστατικών της εννοιολογικής μεταφοράς	Επέκταση της εννοιολογικής μεταφοράς	διαφοροποίηση	επεξήγηση του πεδίου πηγή
			διαφοροποίηση	αύξηση του βαθμού αλληλεπίδρασης (λεξικογραμματικές αλλαγές: αύξηση του βαθμού του συγκεκριμένου)
				διατήρηση του βαθμού αλληλεπίδρασης (διατήρηση του βαθμού του συγκεκριμένου)
		μείωση του βαθμού αλληλεπίδρασης (λεξικογραμματικές αλλαγές: μείωση του βαθμού του συγκεκριμένου)		

	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές	Προσθήκη δεύτερης εννοιολογικής μεταφοράς		διαφοροποίηση	προσθήκη λεκτικών μονάδων
		Πρωτεύουσα εννοιολογική μεταφορά	Δευτερεύουσα εννοιολογική μεταφορά		αντικατάσταση λεκτικών μονάδων
				Διατήρηση	Διαφοροποίηση
Μη διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς	Διαφοροποίηση της εννοιολογικής μεταφοράς			διαφοροποίηση	πεδίο πηγής
	Παράλειψη			παράλειψη	
	Απαλοιφή			απαλοιφή	
Προσθήκη εννοιολογικής μεταφοράς	Εκ νέου δημιουργία εννοιολογικής μεταφοράς			Δημιουργία εκ του μη όντος	
	Μετατροπή μη μεταφοράς σε εννοιολογική μεταφορά			Δημιουργία επί τη βάσει μιας μη μεταφορικής έκφρασης	

Η υιοθέτηση της γνωσιακής μεταφραστικής προσέγγισης του φαινομένου της μεταφοράς ανέδειξε μια ποικιλία στον τρόπο απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς, είτε στο επίπεδο του γενικότερου εννοιολογικού σχήματος, είτε στο επίπεδο της μεταφορικής έκφρασης μέσω της οποίας πραγματώνεται γλωσσικά, κάτι που θα ήταν ακατόρθωτο μέσα από μια μη εννοιολογική μεταφραστική προσέγγιση. Ωστόσο, μέσα από την ανάλυση σχετικών παραδειγμάτων απόδοσης του σχήματος της μεταφοράς διαπιστώσαμε ότι η συγκεκριμένη μεταφραστική προσέγγιση φαίνεται σε πολλές περιπτώσεις να επιτρέπει μόνο την απλή περιγραφή του τρόπου απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ιδεολογικοπολιτισμικό περιεχόμενο μέσα στο οποίο λειτουργεί. Έτσι, ενώ η γνωσιακή μεταφραστική προσέγγιση μας επιτρέπει να διακρίνουμε τις διάφορες τεχνικές απόδοσης του εν λόγω ρητορικού σχήματος, δεν μπορεί συχνά να επεξηγήσει επαρκώς τους λόγους επιλογής

των συγκεκριμένων προσαρμοστικών τεχνικών και να τους συσχετίσει με τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κοινού στο οποίο απευθύνεται ο κάθε δικτυακός τόπος, καθώς και με το ιδεολογικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί. Γενικότερα, η συγκεκριμένη μεταφραστική προσέγγιση, αν και αποτελεί πολύ χρήσιμο εργαλείο, μεμονωμένα αδυνατεί σε πολλές περιπτώσεις να ερμηνεύσει και να αναλύσει την προτρεπτική λειτουργία του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς στο πλαίσιο της επιχώριας προσαρμογής εταιρικών δικτυακών τόπων. Ωστόσο, θεωρούμε ότι η ίδια μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα χρήσιμη σε συνδυασμό με τη θεωρία της *Συνάφειας* των Sperber και Wilson (1995, 2004), η οποία είναι σε θέση να αναδείξει τον τρόπο που το πολιτισμικό υπόβαθρο του χρήστη ενός δικτυακού τόπου επηρεάζει την ερμηνεία του μεταφορικού νοήματος από τον ίδιο, καθώς και την επιλογή των προσαρμοστικών τεχνικών από τον ειδικό της επιχώριας προσαρμογής.

3. Βαθμός συνάφειας και τεχνικές απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς

Τα ερωτήματα που μας απασχόλησαν στην προσπάθειά μας να ερμηνεύσουμε και να αναλύσουμε τον τρόπο απόδοσης της προτρεπτικής λειτουργίας του σχήματος της μεταφοράς σε διαγλωσσικό επίπεδο είναι τα ακόλουθα:

- πώς συσχετίζεται το πολιτισμικό υπόβαθρο του χρήστη με την κατανόηση του μεταφορικού νοήματος;
- πώς συσχετίζεται η γνώση του ιδεολογικού πλαισίου μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα η επιχώρια προσαρμογή με την ερμηνεία του μεταφορικού νοήματος;
- πώς συσχετίζονται οι προσαρμοστικές τεχνικές του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς με το βαθμό συνάφειας του μεταφορικού νοήματος, καθώς και με τις προτρεπτικές του λειτουργίες (αλληλεπίδραση/οικειότητα, αξιολόγηση, μετάδοση συναισθημάτων και δημιουργία υπερπραγματικότητας);

Λαμβάνοντας ως βασικό κριτήριο τον βαθμό συνάφειας που φαίνεται να επιτυγχάνεται στην κάθε γλωσσική εκδοχή μέσα από την επιλογή διαφορετικών τρόπων απόδοσης του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς, επιδιώξαμε μία ομαδοποίηση των τεχνικών προσαρμογής του φαινομένου, μέσα από την οποία αναδύθηκαν τόσο οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του κοινού στόχος όσο και το ιδεολογικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται η διαδικασία της επιχώριας προσαρμογής. Η εξέταση του βαθμού συνάφειας που επιτυγχάνεται διαγλωσσικά έγινε βάσει των ισχυρών και αδύναμων υπονοημάτων που θεωρούμε ότι ανακαλούνται στον αποδέκτη (*γνωστικά αποτελέσματα*), καθώς και του *βαθμού προσπάθειας* που χρειάζεται να καταβάλλει προκειμένου να τα εξάγει. Δεδομένου ότι μία από τις βασικές λειτουργίες του σχήματος της μεταφοράς στον λόγο του δικτυακού τόπου είναι η ικανότητά της να μεταφέρει μεγαλύτερο αριθμό μηνυμάτων με λιγότερες λέξεις (*περιληπτική λειτουργία / εικονικότητα*), θεωρούμε ότι στο συγκεκριμένο σχήμα λόγου ο *βαθμός γνωστικών αποτελεσμάτων* μπορεί να ταυτιστεί με το *βαθμό περιληπτικότητας / εικονικότητας* που το χαρακτηρίζει. Θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι ο χαρακτηρισμός του βαθμού συνάφειας προκύπτει μέσα από τη διαγλωσσική σύγκριση και όχι βάσει αριθμητικών μετρήσεων, καθώς η *Θεωρία της Συνάφειας* δεν παρέχει κάποιο μέσο μέτρησης της νοητικής προσπάθειας ή του γνωστικού αποτελέσματος και θεωρεί ότι τέτοιου είδους μετρήσεις δεν είναι διαθέσιμες για τις αυθόρμητες λειτουργίες του εγκεφάλου. Αν και η περικειμενική υπονόηση μπορεί να μετρηθεί, δεν συμβαίνει το ίδιο με την ένταση της υπονόησης και με το επίπεδο προσοχής. Ωστόσο, σύμφωνα με τη συγκεκριμένη θεωρία, η πραγματική ή αναμενόμενη συνάφεια δύο ερεθισμάτων μπορεί να συγκριθεί (Wilson, Sperber 2002). Μέσα από τη συγκεκριμένη ανάλυση επιχειρήσαμε να συσχετίσουμε τους λόγους επιλογής της κάθε προσαρμοστικής τεχνικής με τον τρόπο ερμηνείας του

μεταφορικού νόηματος από το κοινό-στόχο, το οποίο διακρίνεται από ένα ιδιαίτερο γνωσιακό και πολιτισμικό υπόβαθρο.

Εξετάζοντας τον τρόπο απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς υπό το πρίσμα της θεωρίας της Συνάφειας, παρατηρούμε ότι διακρίνονται δύο κατηγορίες αναφορικά με το βαθμό συνάφειας των μεταφορικών εκφωνημάτων: α) *διατήρηση του βαθμού συνάφειας* και β) *αύξηση του βαθμού συνάφειας*.

Θα πρέπει να επισημάνουμε πως, επειδή από την ανάλυση του υλικού διαπιστώθηκε μια τάση του ειδικού της επιχώριας προσαρμογής για αύξηση του βαθμού συνάφειας στην ελληνική γλωσσική εκδοχή σε σχέση με την αγγλική ή/και την γαλλική, στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης θα περιοριστούμε στην παρουσίαση των περιπτώσεων όπου ο βαθμός συνάφειας εμφανίζεται αυξημένος.

4.1. Περιπτώσεις απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς με αύξηση του βαθμού συνάφειας

Όταν αναφερόμαστε σε *αύξηση του βαθμού συνάφειας* εννοούμε είτε *μείωση του βαθμού προσπάθειας* που καταβάλλει ο αποδέκτης προκειμένου να αποκωδικοποιήσει το μεταφορικό νόημα είτε *αύξηση των γνωστικών αποτελεσμάτων* που προκύπτουν. Οι προσαρμοστικές τεχνικές στις οποίες ο *βαθμός συνάφειας* που εντοπίζεται είναι *μεγαλύτερος*, ανήκουν στις ευρύτερες κατηγορίες α) ***της διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές*** (διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης σε βαθμό εμπλοκής του αποδέκτη και παρουσίας του ομιλητή, διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη επέκτασή της, διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη αντικατάσταση των δομικών συστατικών της, διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και προσθήκη δεύτερης) και β) ***της μη διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς*** (διαφοροποίηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη διαφοροποίηση της μεταφορικής της

έκφρασης). Αφαίρεσα τον πλαγιασμό, εάν υπάρχει πρόβλημα αφαιρέστε τις δύο παρενθέσεις που ήταν με πλαγιασμό. Με βάση τις οδηγίες πρέπει να αποφεύγεται η συστηματική χρήση του πλαγιασμού, μπορείτε να κάνετε κάτι;

4.1.1. Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές

Η πρώτη προσαρμοστική τεχνική από αυτές που εντάσσονται στην κατηγορία της διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές η οποία παρουσιάζει αύξηση του βαθμού συνάφειας είναι η μεταφραστική τεχνική της διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς και διαφοροποίησης της μεταφορικής έκφρασης σε βαθμό εμπλοκής του αποδέκτη και παρουσίας του ομιλητή.

4.1.1.1. Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης σε βαθμό εμπλοκής του αποδέκτη και παρουσίας του ομιλητή

Όπως διαφαίνεται και από το όνομα της συγκεκριμένης προσαρμοστικής τεχνικής πέρα από την αύξηση του βαθμού συνάφειας στα παραδείγματα που ακολουθούν αναμένεται διαφοροποίηση και αναφορικά με το βαθμό της προτρεπτικής τεχνικής της αλληλεπίδρασης / οικειότητας που προκύπτει μέσα από τη χρήση του μεταφορικού σχήματος ως δεικτικού-επαγωγικού ερεθίσματος.

1)

L'Innovation 3M pour faciliter la vie (FR)

Η καινοτομία της 3M κάνει τη ζωή μας καλύτερη (EL) [www.3m.com]

Εννοιολογικές μεταφορές	Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΖΩΗ	Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΖΩΗ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>L'Innovation 3M pour faciliter la vie</i>	<i>Η καινοτομία της 3M κάνει τη ζωή μας καλύτερη</i>
Ισχυρά υπονοήματα	Η καινοτομία της εταιρείας μας έχει ως στόχο να διευκολύνει τη ζωή	Η καινοτομία της εταιρείας μας κάνει καλύτερη τη ζωή όλων μας

Αδύναμα υπονοήματα³	i) Τα προϊόντα της εταιρείας μας είναι καινοτόμα ii) Τα προϊόντα μας μπορούν να διευκολύνουν τη ζωή γενικά iii) Εάν καταναλώσετε τα προϊόντα μας θα διευκολύνετε και τη δική σας ζωή	i) Τα προϊόντα της εταιρείας μας είναι καινοτόμα ii) Τα προϊόντα μας μπορούν να διευκολύνουν τη ζωή όλων μας (τη δική μας και τη δική σας) iii) Όλοι έχουμε κοινή ζωή και κοινά συμφέροντα iv) Εάν καταναλώσετε τα προϊόντα μας η ζωή σας θα γίνει καλύτερη v) Καλύτερη ζωή σημαίνει άνεση, υγεία, ευτυχία, καλό βιοτικό επίπεδο κ.α
αλληλεπίδραση/οικειότητα		+
μετάδοση συναισθημάτων	+	+
Δημιουργία υπερπραγματικότητας	+	+
αξιολόγηση	+	+

2)

redefining / standards (EN)

αλλάζουμε / τα δεδομένα (EL)

[www.axa.com]

Εννοιολογικές μεταφορές	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΖΩΗΣ	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΖΩΗΣ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>redefining / standards</i>	<i>αλλάζουμε / τα δεδομένα</i>
Ισχυρά υπονοήματα	Η εταιρεία μας επανακαθορίζει τα δεδομένα	Εμείς (η εταιρεία) και εσείς (οι χρήστες) αλλάζουμε τα δεδομένα
Αδύναμα υπονοήματα	i) Τα προϊόντα μας μπορούν να φέρουν μεγάλες αλλαγές στα δεδομένα της ζωής ii) Οι αλλαγές στα δεδομένα της ζωής σημαίνουν καλύτερη ζωή iii) Εάν καταναλώσετε τα προϊόντα μας θα βελτιώσουμε τη ζωή σας	i) Τα προϊόντα μας αλλάζουν τα δεδομένα της ζωής όλων μας ii) Οι αλλαγές στα δεδομένα της ζωής μας σημαίνουν καλύτερη ζωή για όλους μας iii) Όλοι έχουμε κοινή ζωή και κοινά συμφέροντα iv) Εάν καταναλώσετε τα προϊόντα μας θα συμβάλλετε κι εσείς οι ίδιοι στη βελτίωση της ζωής σας

³ Τα αδύναμα υπονοήματα που εξάγονται από ένα δεικτικό-επαγωγικό ερέθισμα ποικίλουν, τόσο σε επίπεδο πολιτισμού, όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Στην παρούσα έρευνα η εξαγωγή των αδύναμων υπονοημάτων έγινε βάσει διαίσθησης από την γράφουσα, η οποία φέρει γνώση των τριών υπό μελέτη πολιτισμών. Αν και θεωρούμε ότι τα πιθανά αδύναμα υπονοήματα δεν έχουν εξαντληθεί καθίσταται εφικτή η εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με το βαθμό γνωστικών αποτελεσμάτων και καταβολής προσπάθειας μέσω της μεθόδου της σύγκρισης.

αλληλεπίδραση/οικειότητα		+
μετάδοση συναισθημάτων	+	+
Δημιουργία υπερπραγματικότητας	+	+
αξιολόγηση	+	+

Στα παραδείγματα 1 (*L' Innovation 3M pour faciliter la vie, Η καινοτομία της 3M κάνει τη ζωή μας καλύτερη*) και 2 (*redefining / standards, αλλάζουμε τα δεδομένα*), θα λέγαμε ότι η εξαγωγή του μεταφορικού νοήματος απαιτεί την καταβολή παρόμοιου βαθμού προσπάθειας από τους χρήστες και των δύο γλωσσικών εκδοχών. Στην ουσία πρόκειται για δύο εννοιολογικές μεταφορές (Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΖΩΗ και Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΖΩΗΣ), οι οποίες μπορούν εύκολα να γίνουν κατανοητές στο επικοινωνιακό περικείμενο της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών μέσω διαδικτύου και στο γενικότερο ιδεολογικό πλαίσιο της κατανάλωσης και του υλισμού. Εξετάζοντας τα υπονοήματα που λανθάνουν των μεταφορικών εκφράσεων διαπιστώνουμε μεγάλο βαθμό προτροπής που επιτυγχάνεται με την επιστράτευση διαφόρων προτρεπτικών τεχνικών, όπως η μετάδοση συναισθημάτων, η δημιουργία της αίσθησης της υπερπραγματικότητας και η έμμεση θετική αξιολόγηση της εταιρείας. Ωστόσο, στην ελληνική γλωσσική εκδοχή παρατηρούμε την προσθήκη μίας ακόμη προτρεπτικής τεχνικής, της τεχνικής της αλληλεπίδρασης, η οποία συνίσταται στην προσθήκη της κτητικής αντωνυμίας πρώτου προσώπου πληθυντικού *μας* (παράδειγμα 1) και της αντικατάστασης του απρόσωπου γερουνδίου *redefining* με το ρήμα πρώτου πληθυντικού *αλλάζουμε* (παράδειγμα 2). Μέσω της αύξησης του βαθμού της αλληλεπίδρασης, στην ελληνική γλωσσική εκδοχή εξάγονται περισσότερα υπονοήματα, βάσει των οποίων ο χρήστης αποκτά κοινά συμφέροντα με την εταιρεία και μία

αίσθηση εγγύτητας με αυτήν. Με αυτόν τον τρόπο, το μεταφορικό νόημα γίνεται πιο προσωπικό και ενισχύεται η προτρεπτική του λειτουργία. Επιπροσθέτως, η δημιουργία διαλεκτικής σχέσης με τον χρήστη και η έμμεση ταύτισή του με την εταιρεία ανταποκρίνεται, θα λέγαμε, στις προσδοκίες του ελληνικού κοινού, σύμφωνα με το προφίλ που έχει σκιαγραφηθεί για αυτούς από μελέτη του Hofstede (1991) και στην οποία οι Έλληνες φαίνεται να παρουσιάζουν έντονα το πολιτισμικό χαρακτηριστικό της συλλογικότητας. Τα παραπάνω μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι *τα γνωστικά αποτελέσματα που προκύπτουν από την αποκωδικοποίηση του μεταφορικού νοήματος στην ελληνική γλωσσική εκδοχή είναι περισσότερα, γεγονός που σημαίνει αύξηση του βαθμού συνάφειας και στις δύο περιπτώσεις.*

4.1.1.2. Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη επέκτασή της

Μία ακόμη προσαρμοστική τεχνική μέσω της οποίας αυξάνεται ο βαθμός συνάφειας κατά το πέρασμα προς την ελληνική γλωσσική εκδοχή είναι η *διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και η παράλληλη επέκτασή της*, η οποία μπορεί να λειτουργήσει, είτε ως επεξήγηση / διασαφήνιση του πεδίου-πηγής, εκφράζοντας ανοιχτά τις εννοιολογικές αντιστοιχίες που δημιουργούνται μέσω του μεταφορικού σχήματος, είτε ως διεύρυνσή του. Ας δούμε στο παράδειγμα που ακολουθεί, πώς μπορεί κάτι τέτοιο να συμβάλει ώστε να πειστεί το κοινό.

3)

Welcome to Mercedes-Benz UK (EN)

Καλώς ήλθατε στον κόσμο της Mercedes-Benz (EL) [www.mercedes-benz.com]

Εννοιολογικές μεταφορές	Ο ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	Ο ΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>Welcome to Mercedes-Benz UK</i>	<i>Καλώς ήλθατε στον κόσμο της Mercedes-Benz</i>

Ισχυρά υπονοήματα	Σας καλωσορίζουμε στην Mercedes-Benz του Ηνωμένου Βασιλείου	Σας καλωσορίζουμε στον κόσμο της Mercedes-Benz
Αδύναμα υπονοήματα	<ul style="list-style-type: none"> i)χαιρόμαστε που επισκέπτεστε τον χώρο μας/ τον δικτυακό μας τόπο/ την εταιρεία μας στην Αγγλία ii)είστε ευπρόσδεκτοι στον χώρο μας/στον δικτυακό μας τόπο/ στην εταιρεία μας στην Αγγλία iii)είστε ελεύθεροι να εξερευνήσετε τον χώρο μας/τον δικτυακό μας τόπο/ την εταιρεία μας στην Αγγλία 	<ul style="list-style-type: none"> i)ο χώρος υποδοχής μας οδηγεί σε έναν υπερπραγματικό κόσμο ii)χαιρόμαστε που εισέρχεστε στον κόσμο της εταιρείας μας iii)είστε ευπρόσδεκτοι στον κόσμο μας iv)είστε ελεύθεροι να εξερευνήσετε τον κόσμο μας v) εξερευνώντας τον κόσμο μας θα πραγματοποιήσετε κάθε όνειρό σας κ.α
αλληλεπίδραση/οι κειότητα	+	+
μετάδοση συναισθημάτων	+	++
Δημιουργία υπερπραγματικότητας		+
αξιολόγηση		

Στο παράδειγμα 3 (*Welcome to Mercedes-Benz UK, Καλώς ήλθατε στον κόσμο της Mercedes-Benz*) η τεχνική της επέκτασης της εννοιολογικής μεταφοράς συνίσταται στη διεύρυνση του πεδίου πηγή ΧΩΡΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ με την έννοια ΚΟΣΜΟΣ, γεγονός που συμβάλλει στην αύξηση του βαθμού προτροπής του μεταφορικού σχήματος. Η κυριολεκτική μετάφραση του ρήματος *welcome* ως *καλώς ήλθατε έτσι το έχετε παραπάνω* συντελεί στη διατήρηση του βαθμού αλληλεπίδρασης που εντοπίζεται στην αγγλική γλωσσική εκδοχή· παράλληλα, η προσθήκη του ουσιαστικού *κόσμος* αυξάνει τον βαθμό υπονόησης της μεταφοράς, με αποτέλεσμα τα *γνωστικά αποτελέσματα* και, κατά συνέπεια, ο βαθμός συνάφειας στην ελληνική γλωσσική εκδοχή να είναι μεγαλύτερος. Επιπροσθέτως, η εισαγωγή της έννοιας *κόσμος*, βάσει της προϋπάρχουσας γνώσης του χρήστη για τη συγκεκριμένη έννοια, τον οδηγεί σε συνεπαγωγές που συνδέουν την εταιρεία με μία εναλλακτική πραγματικότητα στην

οποία όλα είναι πιθανά και κάθε όνειρο μπορεί να πραγματοποιηθεί, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για κατανάλωση. Δεδομένου ότι ο χρήστης ενός εταιρικού δικτυακού τόπου έχει κάποια εμπειρία από το συγκεκριμένο κειμενικό είδος και είναι εξοικειωμένος με το ιδεολογικό πλαίσιο της κατανάλωσης και του υλισμού που περιβάλλει την προώθηση εταιρειών και προϊόντων μέσω του διαδικτύου, αναπτύσσει προσδοκίες και καθοδηγείται ευκολότερα στην ερμηνεία του νοήματος που είναι βέλτιστα συναφές και το οποίο επιδιώκει ο ειδικός της επιχώριας προσαρμογής και η εταιρεία γενικότερα.

4.1.1.3. *Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη αντικατάσταση των δομικών συστατικών της*

Μία ακόμη προσαρμοστική τεχνική στην οποία εντοπίζεται μεγαλύτερος βαθμός συνάφειας στην ελληνική απόδοση της εννοιολογικής μεταφοράς είναι αυτή της *διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλης αντικατάστασης των δομικών συστατικών της*.

4)

La mission d' Unilever? Être *source de Vitalité* au quotidien (FR)

Νιώθω καλά, φαίνομαι καλά και απολαμβάνω τη ζωή στο έπακρο (EL)

[www.unilever.com]

Εννοιολογικές μεταφορές	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΗΓΗ ΖΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΗΓΗ ΖΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>La mission d' Unilever? Être source de Vitalité au quotidien</i>	<i>Νιώθω καλά, φαίνομαι καλά και απολαμβάνω τη ζωή στο έπακρο</i>
Ισχυρά υπονοήματα	Η αποστολή της εταιρείας μας είναι να αποτελεί πηγή ζωτικότητας κάθε ημέρα	Ως πελάτης της εταιρείας νιώθω καλά, φαίνομαι καλά και απολαμβάνω τη ζωή στο έπακρο
Αδύναμα	i) Η εταιρεία μας προσπαθεί να είναι πηγή ζωτικότητας ii) Η πηγή ζωτικότητας ισούται με την αίσθηση	i) Καταναλώνοντας τα προϊόντα της εταιρείας μας θα νιώθετε κι εσείς καλά ii) Καταναλώνοντας τα προϊόντα της εταιρείας μας

υπονοήματα	φρεσκάδας, ανανέωσης, ευεξίας κ.α iii) Καταναλώνοντας τα προϊόντα της εταιρείας μας θα αισθάνεστε φρεσκάδα, ανανέωση, ευεξία κ.α	θα φαίνεστε κι εσείς καλά iii) Καταναλώνοντας τα προϊόντα της εταιρείας μας θα απολαμβάνετε κι εσείς τη ζωή στο έπακρο iv) Όποιος απολαμβάνει τη ζωή στο έπακρο είναι πιο ευτυχισμένος v) Καταναλώνοντας τα προϊόντα της εταιρείας μας θα αποκτήσετε μια ζωή γεμάτη ευτυχία κ.α
αλληλεπίδραση/οικειότητα		+
μετάδοση συναισθημάτων	+	++
Δημιουργία υπερπραγματικότητας	+	++
αξιολόγηση	+	+

Η μεταφορική έκφραση που επιλέγεται για την ελληνική απόδοση (*Νιώθω καλά, φαίνομαι καλά και απολαμβάνω τη ζωή στο έπακρο*) εκφράζει ανοιχτά τις εννοιολογικές αντιστοιχίες του μεταφορικού σχήματος της γαλλικής εκδοχής, αλλά και πάλι το εύρος ερμηνείας του νοήματος είναι μεγάλο και επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στον ίδιο τον χρήστη. Τα αδύναμα υπονοήματα που εξάγονται βάσει της ελληνικής μεταφορικής έκφρασης είναι περισσότερα, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα γνωστικά αποτελέσματα που προκύπτουν. Επιπροσθέτως, ο χρήστης του γαλλικού δικτυακού τόπου ενδεχομένως να πρέπει να καταβάλλει μεγαλύτερο βαθμό προσπάθειας προκειμένου να αποκωδικοποιήσει την έννοια της *ζωτικότητας*, που δεν αναλύεται στα επιμέρους συστατικά της όπως συμβαίνει στην ελληνική γλωσσική εκδοχή. Κάτι τέτοιο μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, για μια ακόμη φορά, ο βαθμός συνάφειας στην ελληνική γλωσσική εκδοχή εμφανίζεται μεγαλύτερος, γεγονός που συνοδεύεται και από την αύξηση του βαθμού προτρεπτικής λειτουργίας του μεταφορικού σχήματος. Όπως διαφαίνεται και στον πίνακα 4, με μόνη εξαίρεση την προτρεπτική τεχνική της αξιολόγησης, η οποία διατηρείται στα ίδια επίπεδα και στις δύο γλωσσικές εκδοχές, η

μετάδοση συναισθημάτων και η δημιουργία υπερπραγματικότητας που προκύπτει από την αντικατάσταση των δομικών συστατικών της εννοιολογικής μεταφοράς αυξάνονται, ενώ παράλληλα δημιουργείται μία αίσθηση οικειότητας και αλληλεπίδρασης η οποία απουσιάζει από τη γαλλική γλωσσική εκδοχή.

4.1.1.4. Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και προσθήκη δεύτερης εννοιολογικής μεταφοράς

Στις περιπτώσεις όπου εντοπίζεται η τεχνική διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς και προσθήκης μίας δεύτερης παρατηρούμε ότι, αν και ο βαθμός συνάφειας εμφανίζεται και πάλι αυξημένος, δεν μπορούμε να πούμε ότι συμβαίνει πάντοτε το ίδιο και με την προτρεπτική λειτουργία του μεταφορικού σχήματος, η οποία παρουσιάζει αυξομειώσεις ανάλογα με την περίπτωση.

5)

‘*créateur d’ automobiles*’ (FR)

Εφευρέτες και δημιουργοί (EL)

[www.renault.com]

Εννοιολογικές μεταφορές	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ	α) Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ β) Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>‘créateur d’ automobiles’</i>	<i>Εφευρέτες και δημιουργοί</i>
Ισχυρά υπονοήματα	i) η εταιρεία μας δημιουργεί αυτοκίνητα	i) η εταιρεία μας εφευρίσκει και δημιουργεί (αυτοκίνητα)
Αδύναμα υπονοήματα	i) Η εταιρεία μας έχει μία ιστορία στο χώρο του αυτοκινήτου ii) Τα προϊόντα μας μπορούν να συγκριθούν με έργα τέχνης iii) Τα προϊόντα μας είναι καινοτόμα	i) Η εταιρεία μας έχει μία ιστορία στο χώρο του αυτοκινήτου ii) Τα προϊόντα μας μπορούν να συγκριθούν με έργα τέχνης iii) Τα προϊόντα μας είναι καινοτόμα και αποτελούν εφεύρεση
αλληλεπίδραση/οικειότητα		

μετάδοση συναισθημάτων		
Δημιουργία υπερπραγματικότητας		
αξιολόγηση	+	++

Το παράδειγμα που εξετάζουμε δεν φαίνεται να απαιτεί ιδιαίτερη καταβολή προσπάθειας για την εξαγωγή του μεταφορικού νοήματος σε καμία από τις δύο γλωσσικές εκδοχές, καθώς ο χρήστης μπορεί εύκολα να οδηγηθεί στα αδύναμα υπονοήματα της εννοιολογικής μεταφοράς μέσα από το ισχυρό της υπονόημα. Η έννοια του *δημιουργού* είναι κοινώς γνωστή και στους δύο υπό εξέταση πολιτισμούς και μπορεί να επιφέρει παρόμοιες συνεπαγωγές. Ωστόσο, η προσθήκη μίας δεύτερης εννοιολογικής μεταφοράς στην ελληνική γλωσσική εκδοχή οδηγεί στην ανάκληση περισσότερων υπονοημάτων, με αποτέλεσμα να παρατηρείται αύξηση του *γνωστικού αποτελέσματος* και αντίστοιχα του συνόλου του βαθμού συνάφειας. Επίσης, μέσα από την επιπρόσθετη αντιστοίχιση της έννοιας της *εταιρείας* με αυτήν του *εφευρέτη*, αυξάνεται ο βαθμός προτροπής της ελληνικής μεταφορικής έκφρασης σε επίπεδο αξιολόγησης. Το γεγονός αυτό μπορεί να αιτιολογηθεί βάσει της προϋπάρχουσας γνώσης του έλληνα χρήστη αναφορικά με την έννοια *εφευρέτης* και το πολιτισμικό χαρακτηριστικό των ελλήνων, οι οποίοι, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του Hofstede (1991), χαρακτηρίζονται από μία ανάγκη για μεγάλο βαθμό βεβαιότητας. Μέσα από την έκφραση μεγαλύτερου βαθμού αξιολόγησης, ο έλληνας χρήστης αισθάνεται μεγαλύτερη ασφάλεια αναφορικά με την ποιότητα του προϊόντος, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη δήλωση ενδεχομένως να αποτελεί υποκειμενικό ισχυρισμό, και οδηγείται ευκολότερα προς την ενέργεια της κατανάλωσης.

4.1.2. Μη διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς

Από τις τεχνικές που εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία της μη διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς αυτή στην οποία ο βαθμός συνάφειας φαίνεται να αυξάνεται είναι η τεχνική της διαφοροποίησης της εννοιολογικής μεταφοράς με παράλληλη διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης.

4.1.2.1. Διαφοροποίηση της εννοιολογικής μεταφοράς με παράλληλη διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης

Στο παράδειγμα που ακολουθεί η εννοιολογική μεταφορά που χρησιμοποιείται στην ελληνική γλωσσική εκδοχή διαφοροποιείται πλήρως από την αγγλική και τη γαλλική, γεγονός που αναμένεται να επιφέρει αλλαγές στον τρόπο προσέγγισης και επιδίωξης πειθούς του ελληνικού κοινού.

6)

Borderless Networks

Accelerate business by delivering any media to any device, while reducing energy costs and maintaining highly-secure access from anywhere. (EN)

Dynamisez vos activités avec les réseaux *sans frontières*. Tout type de support pour tout type de périphérique. Réduisez vos coûts énergétiques. Offrez un accès très sécurisé partout. (FR)

Δημιουργήστε τα θεμέλια για το Internet Επόμενης Γενιάς (EL)

Το CRS-3 προσφέρει μεγαλύτερη από 12πλάσια ικανότητα διακίνησης δεδομένων [\[www.cisco.com\]](http://www.cisco.com)

Εννοιολογικές μεταφορές	ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΙΝΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΙΝΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	α) ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΙΝΑΙ ΚΤΙΡΙΟ β) ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΕΙΝΑΙ ΕΜΨΥΧΟ ΟΝ
Μεταφορικές εκφράσεις	<i>Borderless Networks</i> <i>Accelerate business by delivering any media to any device, while reducing energy costs and maintaining highly-secure access from anywhere</i>	<i>Dynamisez vos activités avec les réseaux sans frontières.</i> <i>Tout type de support pour tout type de périphérique. Réduisez vos coûts énergétiques. Offrez un accès très sécurisé partout</i>	<i>Δημιουργήστε τα θεμέλια για το Internet Επόμενης Γενιάς</i> <i>Το CRS-3 προσφέρει μεγαλύτερη από 12πλάσια ικανότητα διακίνησης δεδομένων</i>

Ισχυρά υπονοήματα	Με τα προϊόντα/τις υπηρεσίες της εταιρείας μας μπορείτε να αποκτήσετε δίκτυα δίχως όρια	Με τα προϊόντα/τις υπηρεσίες της εταιρείας μας μπορείτε να αποκτήσετε δίκτυα δίχως όρια	Με τα προϊόντα/τις υπηρεσίες της εταιρείας μας μπορείτε να δημιουργήσετε τα θεμέλια για το Διαδίκτυο της Επόμενης Γενιάς
Αδύναμα υπονοήματα	i) Καταναλώνοντας τα προϊόντα/υπηρεσίες της εταιρείας μας διευρύνετε τα δίκτυά σας	i) Καταναλώνοντας τα προϊόντα/υπηρεσίες της εταιρείας μας διευρύνετε τα δίκτυά σας	i) Το διαδίκτυο εξελίσσεται αενάως ii) Καταναλώνοντας τα προϊόντα/υπηρεσίες της εταιρείας μας συμβάλλετε στη βελτίωση του διαδικτύου iii) Καταναλώνοντας τα προϊόντα/υπηρεσίες της εταιρείας μας βελτιώνετε τη δική σας πρόσβαση στο διαδίκτυο
αλληλεπίδραση/οικειότητα	+	+	+
μετάδοση συναισθημάτων			+
δημιουργία υπερπραγματικότητας			
αξιολόγηση	+	+	+
επεξήγηση			

5. Στο εν λόγω παράδειγμα, ο βαθμός συνάφειας της ελληνικής μεταφορικής έκφρασης εμφανίζεται αυξημένος, καθώς το *πλήθος των συνεπαγωγών* που μπορούν να προκύψουν βάσει του μεταφορικού εκφωνήματος είναι μεγαλύτερο σε σχέση με τις άλλες δύο γλωσσικές εκδοχές, ενώ ο *βαθμός καταβολής προσπάθειας* που απαιτείται για την αποκωδικοποίηση του μεταφορικού νοήματος φαίνεται να είναι ο ίδιος. Λαμβάνοντας υπόψη τα υπονοήματα που προκύπτουν από τη μεταφορική έκφραση *Δημιουργήστε τα θεμέλια για το Internet Επόμενης Γενιάς*, μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε τους λόγους επιλογής της συγκεκριμένης τεχνικής για την απόδοση του μεταφορικού σχήματος. Ήδη από την εξαγωγή των ισχυρών υπονοημάτων (βλ. πίνακα 6) διαφαίνεται μια προσπάθεια δημιουργίας

κοινωνικής ευθύνης προς τον χρήστη, βάσει της οποίας καθίσταται ο ίδιος υπεύθυνος για τη βελτίωση του διαδικτύου. Με αυτόν τον τρόπο, ο έλληνας χρήστης, σε αντίθεση με την αγγλική και γαλλική γλωσσική εκδοχή, αναλαμβάνει ουσιαστικό ρόλο και εμπλέκεται συναισθηματικά. Η επιλογή μίας μεταφορικής έκφρασης, βάσει της οποίας ο χρήστης αποκτά κοινωνικό ρόλο, φαίνεται να συνάδει με τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των ελλήνων, οι οποίοι εμφανίζουν μεγαλύτερο βαθμό συλλογικότητας σε σχέση με τους άγγλους και τους γάλλους (Hofstede 1991). **Συμπεράσματα**

Το γεγονός ότι στην πλειοψηφία των προσαρμοστικών τεχνικών που εντοπίστηκαν ο ειδικός της επιχώριας προσαρμογής τείνει να αποδώσει το ρητορικό σχήμα της *μεταφοράς* αυξάνοντας το βαθμό της εικονικότητας που την χαρακτηρίζει χωρίς, ωστόσο, να καθιστά πιο δύσκολη την εξαγωγή των υπονοημάτων της από τον χρήστη, δείχνει να συνάδει προς την ένταξη του ελληνικού πολιτισμού στην κατηγορία πολιτισμών υψηλού περικειμένου, στους οποίους, σύμφωνα με τον Hall (1976), το μεγαλύτερο μέρος της πληροφορίας προϋπάρχει, είτε στο περικείμενο της επικοινωνιακής κατάστασης, είτε στο ίδιο το άτομο. Η επιλογή διατήρησης του ρητορικού σχήματος της *μεταφοράς* και, επιπλέον, η τάση αύξησης του βαθμού υπονόησής της λειτουργεί αποτελεσματικά για τον έλληνα χρήστη, ο οποίος ως μέλος ενός πολιτισμού υψηλού περικειμένου είναι σε θέση να αποκωδικοποιήσει εκφωνήματα που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό συμβολισμού και εμμεσότητας. Ο συσχετισμός μεταξύ του *βαθμού συνάφειας* του εκφωνήματος και των *τεχνικών απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς* διαφαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

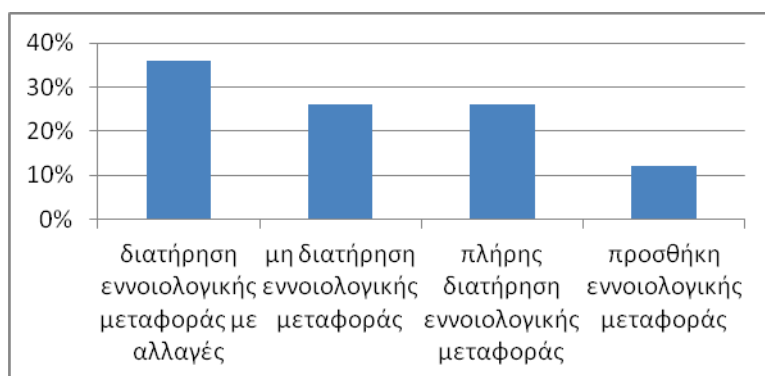
Βαθμός συνάφειας (βαθμός προσπάθειας και αποτελέσματος)	Τεχνική απόδοσης της εννοιολογικής μεταφοράς
Ίδιος βαθμός συνάφειας	Πλήρης διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και

	κυριολεκτική μετάφραση της μεταφορικής έκφρασης
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και αυτούσια απόδοση της μεταφορικής έκφρασης
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές
	Διατήρηση της πρωτεύουσας εννοιολογικής μεταφοράς και διαφοροποίηση της δευτερεύουσας
Μεγαλύτερος βαθμός συνάφειας	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης σε επίπεδο βαθμού εμπλοκής του δέκτη και παρουσίας του ομιλητή
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη επέκτασή της
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και παράλληλη αντικατάσταση των δομικών συστατικών της
	Διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς και προσθήκη δεύτερης εννοιολογικής μεταφοράς
	Μη διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς
	Διαφοροποίηση της εννοιολογικής μεταφοράς με παράλληλη διαφοροποίηση της μεταφορικής έκφρασης

Στα παραδείγματα απόδοσης του σχήματος λόγου της μεταφοράς όπου ο βαθμός συνάφειας φαίνεται να αυξάνεται, παρατηρείται η τάση ο βαθμός αλληλεπίδρασης, μετάδοσης συναισθημάτων, δημιουργίας υπερπραγματικότητας και αξιολόγησης, είτε να παραμένει ίδιος, είτε να αυξάνεται. Το γεγονός ότι ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις όπου η γενικότερη προτρεπτική λειτουργία του μεταφορικού σχήματος μειώνεται στην ελληνική γλωσσική εκδοχή, ενώ αντιθέτως, πολύ συχνά, όχι μόνο διατηρείται, αλλά και αυξάνεται, αποκαλύπτει μια τάση δυσπιστίας από την μεριά των Ελλήνων, οι οποίοι προκειμένου να πειστούν χρειάζονται ισχυρότερα μέσα προτροπής. Η αύξηση του βαθμού προτροπής, μέσα από τις προσαρμοστικές επιλογές του ειδικού της επιχώριας προσαρμογής, κατά την απόδοση του ρητορικού σχήματος της μεταφοράς φαίνεται να

αποτελεί μια μορφή πολιτισμικής προσαρμογής του εννοιολογικού περιεχομένου, η οποία ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις προσδοκίες του ελληνικού κοινού.

Επίσης, μέσα από την μελέτη της συχνότητας εμφάνισης των προσαρμοστικών τεχνικών διαπιστώθηκε ότι η ευρύτερη κατηγορία προσαρμοστικών τεχνικών που κυριαρχεί, όπως διαφαίνεται και στο ραβδόγραμμα που ακολουθεί, είναι αυτή της *διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές*, ενώ στη συνέχεια, ακολουθούν, με την ίδια συχνότητα, η *πλήρης διατήρηση*, καθώς και η *μη διατήρηση της εννοιολογικής μεταφοράς*. Η τεχνική της *προσθήκης της εννοιολογικής μεταφοράς* φαίνεται να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό συχνότητας κατά την επιχώρια προσαρμογή δικτυακών τόπων προς την ελληνική γλωσσική εκδοχή.

Το γεγονός ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων επιλέγεται η μεταφραστική τεχνική της *διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές* αναδεικνύει την τάση του ειδικού της επιχώριας προσαρμογής να σεβαστεί το αρχικό κείμενο, προβαίνοντας παράλληλα σε αλλαγές τις οποίες θεωρεί απαραίτητες, προκειμένου να προσεγγίσει το ελληνικό κοινό και να εκπληρώσει τον σκοπό που επιδιώκει η εταιρεία. Όπως προαναφέραμε, ο βαθμός συνάφειας που εντοπίζεται στη συγκεκριμένη κατηγορία προσαρμοστικών τεχνικών είναι συνήθως αυξημένος στην ελληνική γλωσσική εκδοχή, γεγονός που ταιριάζει με το χαρακτηρισμό του ελληνικού πολιτισμού ως πολιτισμού υψηλού περιεχομένου, ενώ ο βαθμός προτροπής, είτε παραμένει ίδιος, είτε αυξάνεται, σύμφωνα με τις προσδοκίες και τις ανάγκες των ελλήνων χρηστών, οι οποίοι φαίνεται να

χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη δυσπιστία. Κατά συνέπεια, αναδεικνύεται μία προσπάθεια σεβασμού των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού κοινού από τη μεριά του ειδικού της επιχώριας προσαρμογής, βάσει των προσαρμοστικών επιλογών που κάνει, χωρίς ωστόσο, να παραβλέπονται πλήρως οι άλλες γλωσσικές εκδοχές. Επομένως, η συχνή εφαρμογή προσαρμοστικών τεχνικών που εντάσσονται στην κατηγορία της *διατήρησης της εννοιολογικής μεταφοράς με ενδεχόμενες αλλαγές* αποτελεί ένδειξη της υιοθέτησης της *μεταφραστικής στρατηγικής της συνέπειας* (Γραμμενίδης 2009), σύμφωνα με την οποία, ο ειδικός της επιχώριας προσαρμογής δεσμεύεται, τόσο ως προς την επικοινωνιακή κατάσταση-πηγή, όσο και ως προς την επικοινωνιακή κατάσταση-στόχο. Έτσι, αν και στην πλειοψηφία των περιπτώσεων η γενικότερη εννοιολογική μεταφορά διατηρείται, με αποτέλεσμα να τηρείται η δέσμευση του ειδικού προς την επικοινωνιακή κατάσταση-πηγή, θεωρείται απαραίτητος ο συνυπολογισμός και άλλων παραγόντων που σχετίζονται με την επικοινωνιακή κατάσταση-στόχο, όπως για παράδειγμα, οι προσδοκίες του κοινού στο ελληνικό επιχώριο, καθώς και ο σκοπός που έχει καθορίσει ο εντολέας. Επομένως, προκειμένου να επιτευχθεί ο απώτερος στόχος της εταιρείας που προωθείται μέσω του δικτυακού τόπου, επιλέγεται μία μεταφορική έκφραση η οποία διασφαλίζει μεγαλύτερο βαθμό συνάφειας με τις προσδοκίες του κοινού και εξυπηρετεί την προτρεπτική λειτουργία του δικτυακού τόπου υποβοηθώντας αποτελεσματικότερα την προώθηση της εταιρείας και την πώληση των προϊόντων της.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αριστοτέλης. *Περί Ποιητικής* (1457b8-9).
- Αριστοτέλης. *Περί Ποιητικής* (1459a4-9).
- Barbu, O. *Metaphor in advertising*. <http://www.scribd.com> (20.1.2010).
- Black M. (1962). *Models and Metaphors*. N.Y: Cornell University Press. πόλη
- Bussmann H. (1996). *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*, μτφρ. G. Trauth, K. Kazzazi. London / New York: Routledge.
- Γραμμενίδης Σ. (2009). *Μεταφράζοντας τον κόσμο του Άλλου: Θεωρητικοί προβληματισμοί-Λειτουργικές προοπτικές*. Αθήνα: Διάυλος.
- Gannon M. J. (2000). *Cultural Metaphors*. California: Sage Publications.
- Goatly A. (1997). *The Language of Metaphors*. New York: Routledge.
- Hall E.T. (1976). *Beyond Culture*. Garden City / NY: Anchor Press/Doubleday.
- Hofstede G. (1991). *Cultures and Organisations: Software of the Mind*. New York: Mc Graw-Hill.
- Κουτσογιάννη-Μίχου Σ. (1997). *Η γλώσσα της διαφήμισης: Κειμενογλωσσολογική προσέγγιση του διαφημιστικού κειμένου*. Αθήνα: Gutenberg
- Kövecses Z. (2005). *Metaphor in Culture*. New York: Cambridge University Press.
- Lakoff G. και M. Johnson (1980). *Metaphors WeLive By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff G. και M. Johnson (2003). *Metaphors WeLive By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff G. και M. Johnson (2005). *Ο Μεταφορικό Λόγος: ο ρόλος της μεταφοράς στην καθημερινή μας ζωή*, μτφρ. Ο. Καλομενίδου. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Newmark, P. (1980) "The Translation of Metaphor", *Babel*, XXVI,2, 93-100.
- Sandrini P. (2005). "Website Localisation and Translation". In H. Gerzymisch-Arbogast, S. Nauert (eds.), *MuTra: Challenges of Multidimensional Translation: Conference Proceedings*: 131-138. www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_proceedings.html (20.10.2010).
- Schäffner C. (2004). "Metaphor and Translation: Some Implications of a Cognitive Approach", *Journal of Pragmatics* 36, 1253-1269
- Sperber D. και D. Wilson (1986/1995). *Relevance: Communication and Cognition* (1st and 2nd edition). Oxford: Blackwell. Πόλη το Oxford
- Toury G. (1995). *Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam / Philadelphia: Benjamins.
- Van den Broeck R. (1981). "The Limits of Translatability Exemplified by Metaphor Translation", *Poetics Today* 2, 73-87.
- Wilson D. και D. Sperber (2004). *Relevance Theory*. In: R.H. Laurence και G. Ward (eds.), *The Handbook of Pragmatics*. Malden MA: Blackwell, 607-32.
- Wilson D. και D. Sperber (2002). *Relevance Theory*. [Book Chapter] (Unpublished). <http://cogprints.org/2317> (11.6.2010).
- Χατζησαββίδης Σ. (2000). "Η γλώσσα της διαφήμισης στα ελληνικά Μ.Μ.Ε": In T. Δουλκέρη (επιμ.), *Κοινωνιολογία της διαφήμισης*. Αθήνα: Παπαζήσης, 43-58.

